

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบเปรียบเทียบ (Comparative descriptive research) เพื่อศึกษาระดับความเครียดและการเผชิญความเครียดของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองในระยะฟื้นฟูสภาพระยะแรกและระยะฟื้นฟูสภาพระยะหลัง รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบระดับความเครียดและการเผชิญความเครียดของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองในระยะฟื้นฟูสภาพระยะแรกและระยะฟื้นฟูสภาพระยะหลัง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นนี้เป็นผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองที่มารับบริการในคลินิกอายุรกรรมประสาท งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2542 ถึงเดือนกรกฎาคม 2542 จำนวน 50 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มระยะฟื้นฟูสภาพระยะแรก จำนวน 25 ราย และระยะฟื้นฟูสภาพระยะหลัง จำนวน 25 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (convenience sampling) มีคุณสมบัติทั่วไปดังนี้ คือ 1) มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป 2) ติดต่อสื่อสารด้วยการพูดได้รู้เรื่อง 3) ไม่มีปัญหาในเรื่องการรับรู้ โดยผ่านการประเมินด้วยแบบทดสอบสมรรถภาพสมองของไทย (Thai mental state exam ; TMSE) ตั้งแต่ 24 ข้อขึ้นไป จากทั้งหมด 30 ข้อ (กลุ่มฟื้นฟูสมรรถภาพสมอง, 2536) 4) ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แผนปัจจุบันว่าเป็นโรคหลอดเลือดสมอง โดยมีสาเหตุจากพยาธิสภาพของหลอดเลือดสมอง ไม่รวมถึงการเกิดจากการบาดเจ็บที่ศีรษะ เนื้องอก หรือการติดเชื้อ และ 5) ยินดีเข้าร่วมในการวิจัย โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคุณสมบัติใกล้เคียงกันในเรื่อง เพศ อายุ(แตกต่างกันไม่เกินสิบปี) อาชีพ ความเพียงพอของรายได้ ระดับการศึกษา การมีผู้ดูแล และระดับของการพึ่งพา (ดัชนีบาร์เรลเอตี้แอลอยู่ในระดับเดียวกัน ดัชนีจุฟ่าเอตี้แอลต่างกันไม่เกิน 1 คะแนน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดความเครียด ซึ่งผู้วิจัยแปลจาก Perceived Stress Scale (PSS) ของโคเฮน แคมาร์คและเมอร์เมลสไตน์ (Cohen, Kamarck, & Mermelstein, 1983) มีจำนวน 14 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ และส่วนที่ 3

แบบวัดการเผชิญความเครียดซึ่งผู้วิจัยแปลจากแบบวัดการเผชิญความเครียดของจาโลวิค (Jalowiec, 1988) มีจำนวน 36 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ผู้วิจัยทดสอบความถูกต้องของการแปลแบบวัดความเครียดและแบบวัดการเผชิญความเครียดโดยวิธี Back translation หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความเครียดเท่ากับ .72 และแบบวัดการเผชิญความเครียดโดยรวมเท่ากับ .86 ด้านการเผชิญหน้ากับปัญหา การจัดการกับอารมณ์ และการจัดการกับปัญหาทางอ้อม เท่ากับ .82, .71 และ .70 ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองระยะฟื้นฟูสภาพระยะแรกและระยะฟื้นฟูสภาพระยะหลังมีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองระยะฟื้นฟูสภาพระยะแรกและระยะฟื้นฟูสภาพระยะหลังมีการใช้วิธีการเผชิญความเครียดทุกแบบ โดยแบบที่ใช้มากที่สุดคือ การจัดการกับปัญหาทางอ้อม
3. ผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองระยะฟื้นฟูสภาพระยะแรกและระยะฟื้นฟูสภาพระยะหลัง มีคะแนนเฉลี่ยความเครียดไม่แตกต่างกัน
4. ผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองระยะฟื้นฟูสภาพระยะแรกและระยะฟื้นฟูสภาพระยะหลังมีการใช้วิธีการเผชิญความเครียดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองในแต่ละระยะของโรค นั้น ควรมีการประเมินปัญหาผู้ป่วยครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องทั้งขณะที่ผู้ป่วยอยู่โรงพยาบาลและเมื่อกลับไปอยู่บ้าน

2. พยาบาลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้ป่วยใช้วิธีการเผชิญกับความเครียดที่เหมาะสม รวมทั้งช่วยให้ผู้ป่วยสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริหารการพยาบาล

1. ผู้บริหารการพยาบาลควรตระหนักถึง การพัฒนาบุคลากรที่ให้การดูแลผู้ป่วย - สูงอายุโรคหลอดเลือดสมองในแต่ละระยะ ให้มีความสามารถในการประเมินความเครียดและการจัดการกับความเครียดที่เหมาะสม เช่น จัดการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในเรื่องการประเมินความเครียด การจัดการกับความเครียดด้วยวิธีการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง
2. จัดให้มีสถานที่สำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มารับบริการในโรงพยาบาล ได้รับการฝึกเทคนิคการจัดการกับความเครียด เพื่อช่วยลดความเครียดของผู้ป่วยและสามารถเผชิญกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการศึกษาพยาบาล

1. ในการจัดหลักสูตรการศึกษาพยาบาล ควรจัดให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินความเครียด การส่งเสริมการเผชิญความเครียดที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. จัดให้มีการฝึกทักษะในการจัดการกับความเครียด เพื่อให้สามารถนำทักษะต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองให้จัดการกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความเครียดและการเผชิญความเครียดของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองที่มารับบริการในคลินิกอายุรกรรมประสาท งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่เท่านั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่สามารถนำไปอ้างอิงถึงประชากรผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมองทั่วไปได้
2. เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้มีความจำกัดด้านเวลา ทำให้ไม่สามารถศึกษาติดตามผู้ป่วยตั้งแต่ระยะเริ่มต้นจนถึงระยะฟื้นฟูสภาพระยะหลัง การศึกษาเชิงตัดขวางครั้งนี้จึงอาจให้ข้อมูลที่ไมชัดเจนเท่ากับการศึกษาระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ

1. ควรมีการศึกษาซ้ำในกลุ่มประชากรในสถานที่อื่นๆ ที่มีลักษณะแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ เช่น ในภาคอื่นๆ เพื่อให้ผลการศึกษานำไปอ้างอิงถึงประชากรได้กว้างขวางยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาในระยะยาว โดยศึกษาติดตามในผู้ป่วยกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น
3. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับความเครียดในผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองในแต่ละระยะ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ป่วยอย่างแท้จริง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนในการให้การพยาบาลเพื่อลดความเครียดได้อย่างเหมาะสมต่อไป
4. ควรมีการศึกษาหารูปแบบของการส่งเสริมการเผชิญความเครียด ในแต่ละระยะของการเจ็บป่วย